



การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ เรื่องศาสนากับการดำรงชีวิต วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สุทธินันท์ พรหมพันธุ์ใจ, วิญญู เกธาวงษ์, กิตติยานนท์ วรรณวงศ์

ศุภฤกษ์ ต่อพันธ์, พระวสันต์ เกษงาม, สุทธิพงษ์ สายาพัฒนา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

อีเมล: Suthinunjack@gmail.com

บทคัดย่อ

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความคิดที่ถูกต้อง การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ (1) ศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ (2) เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนเทศบาลบ้านโนนชัย ตำบลศิลา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 1 ห้องเรียน รวมจำนวน 43 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการสอนแบบโยนิโสมนสิการ จำนวน 5 แผน สอนแผนละ 2 ชั่วโมง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ค่าความยาก ระหว่าง 0.51 ถึง 0.81 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.21-0.88 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้วิธีของ Lovett ได้ค่าเท่ากับ 0.87 แบบวัดเจตคติ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งมี 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) ตั้งแต่ 0.45-0.49 ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบสมมติฐานด้วย Paired t-test

ผลการวิจัย พบว่า

1. นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ มีเจตคติต่อการเรียนเพิ่มขึ้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ



The Development of Learning Activities Through Yonisomanasikarn on topic Buddhism and the way of life in Social Studies Subject, Religion and Culture of Primary School (Grade) 6 Students

Suthinun Prompunjai, Winyoo Thaothawong, kittiyanon Vonvong

Suparoek torpan, Phrawasan ketngam, Suthipong sayaput

Mahamakut Buddhist University, Isan Campus

E-mail: Suthinunjack@gmail.com

ABSTRACT

The Development of Learning Activities Through Yonisomanasikarn in Social Studies Subject, Religion and Culture of Primary School (Grade) 6 Students had good performance. It must be dependent on technique and the way to organize learning activities for knowing the correct thinking process. The purpose of this study was 1) to study and compare learning achievement of Primary School (Grade) 6 Students by organizing learning activities Through Yonisomanasikarn and 2) to study attitudes toward learning of Primary School (Grade) 6 Students. The sample of this study was 43 students of Primary School (Grade) 6 and selected only 1 room who were studying at Bannoonchai School, Sila Sub-district, Muang district Khon Kaen Province in the first semester of the academic year 2018 and it was purposive sampling. The instrument used in this study comprised of 5 lesson plans of Yonisomanasikarn for 10 periods of teaching in Social Studies Subject, Religion and Culture. Learning achievement test was multiple choices which had 4 choices. It had 30 items which had the difficulty was 0.51 to 0.81, discrimination was 0.21 to 0.88 and the reliability of the whole test which used method of Lovett had a value at 0.87. Attitudes test which used Likert form was rating scale and there were 5 rating scale which comprised of 15 items and discrimination of (rxy) was 0.45 to 0.49. The reliability that used alpha coefficient analysis with the method of Crohbach had a value at 0.92. The statistics used in data analysis were Percentage, Mean, Standard Deviation and Paired t-test

The research findings found that

1. The learning achievement was after learning Activities through Yonisomanasikarn the higher score than before it. It was the statistic significant difference at the level 0.01



2. The attitudes toward learning were after learning Activities through Yonisomanasikarn the higher score than before it. It was the statistic significant difference at the level 0.01

Keywords : The Development of Learning Activities Through Yonisomanasikarn

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกายความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 4)

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาต้องเรียน เพราะกลุ่มสาระการเรียนรู้นี้ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันบนโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วตลอดเวลา การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจซึ่งแตกต่างกันอย่างหลากหลายการปรับตัวเองกับบริบทสภาพแวดล้อม ทำให้เป็นพลเมืองที่รับผิดชอบมีความสามารถทางสังคมมีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม โดยให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามในแต่ละด้าน คือ ด้านความรู้ จะให้ความรู้แก่ผู้เรียนในเนื้อหาสาระ ความคิดรวบยอด และหลักการสำคัญ ๆ ในสาขาวิชาต่าง ๆ ทางสังคมศาสตร์ ด้านทักษะและกระบวนการ ผู้เรียนจะได้พัฒนากระบวนการต่าง ๆ จนเกิดทักษะและกระบวนการทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการกลุ่ม ด้านเจตคติ และค่านิยมจะช่วยพัฒนาเจตคติ และค่านิยมเกี่ยวกับประชาธิปไตยและความเป็นมนุษย์ เช่น รู้จักตนเองพึ่งตนเอง ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย มีความกตัญญู รักเกียรติ ภูมิใจแห่งตน เห็นคุณค่าแห่งการทำงาน รู้จักวิเคราะห์ทำงานเป็นกลุ่ม เคารพสิทธิ์ของผู้อื่น เสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความผูกพันกับกลุ่ม รักท้องถิ่น รักประเทศชาติ เห็นคุณค่าอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา และการปกครองของศาสนาและการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ด้านการจัดการและปฏิบัติ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม นำความรู้ ทักษะ ค่านิยม และเจตคติได้รับการอบรมบ่มนิสัยมาใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน (กรมวิชาการ. 2545 : 1 - 2)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการเป็นวิธีการเรียนรู้ที่มีลักษณะบูรณาการของหลักจิตวิทยาการเรียนรู้หลักการแนะแนว และหลักการสอนอย่างผสมกลมกลืน ได้สัดส่วนสมดุลกัน ซึ่งหมายถึงลักษณะการสอนที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง การสอนแบบโยนิโสมนสิการมุ่งเน้นให้ครูเป็นกัลยาณมิตรของศิษย์ ครูและศิษย์มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยจัดสิ่งแวดล้อม



ที่เหนียวโน้มส่งเสริมจิตใจ และปลูกเร้าให้เกิดความเชื่อในตัวครูผู้สอน สารที่เรียนและวิธีการเรียนว่าจะเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน เน้นการคิดอย่างแยบคายใช้วิธีแห่งปัญญาในการศึกษาเล่าเรียน การคิดเป็น ปฏิบัติเป็นและแก้ปัญหาเป็นในสาระความรู้ที่ได้รับการอบรมสั่งสอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วคิน อินทสระ (2534 : 68) ได้เสนอว่าความคิดเป็นสิ่งสำคัญ ความคิดที่ถูกต้องจะนำไปสู่ความสุขที่แท้จริง การใช้ความคิดที่วิเคราะห์ตามหลักของโยนิโสมนสิการ จะนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิตได้และสมุน อมรวิวัฒน์ (2544 : 25) ให้ความสำคัญว่า การใช้ความคิดถูกวิธี เป็นการมองสิ่งทั้งหลายด้วยความคิดพิจารณาสืบค้นถึงต้นเค้า สวหาเหตุผลจนตลอดสาย แยกแยะออกวิเคราะห์ดูด้วยปัญญาที่คิดเป็นระเบียบและโดยอุบายวิธีให้เห็นเห็นสิ่งนั้น ๆ หรือปัญญานั้น ๆ ตามสภาวะ และตามความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย ข้อนี้เป็นองค์ประกอบภายในและเป็นฝ่ายปัญญา ซึ่งโยนิโสมนสิการมีลักษณะการคิดทั้งหมด 10 วิธี มี 1) การคิดสืบสวหาเหตุปัจจัย 2) การคิดแยกแยะองค์ประกอบ 3) การคิดรู้เท่าทันธรรมดา 4) การคิดแก้ปัญหา 5) การคิดแบบบรรณสัมพันธ์ 6) การคิดต่อคุณ - โทษ และทางออก 7) การคิดต่อคุณค่าแท้คุณค่าเทียม 8) การคิดเพื่อปลูกเร้าคุณธรรม 9) การคิดอยู่ในปัจจุบัน 10) การคิดแบบวิวิธวาท

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ เรื่องศาสนากับการดำรงชีวิต วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนเกี่ยวกับกระบวนการคิดแบบโยนิโสมนสิการ ให้เกิดเจตคติที่ดีในการเรียนรู้ที่สูงขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนรู้ตามแนวคิดแบบโยนิโสมนสิการ
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติทางการเรียน เรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนรู้ตามแนวคิดแบบโยนิโสมนสิการ

3. สมมุติฐานของการวิจัย

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการสอนแบบโยนิโสมนสิการ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. การเปรียบเทียบเจตคติทางการเรียนโดยการสอนแบบโยนิโสมนสิการ นักเรียนมีเจตคติทางการเรียนแตกต่างกัน



4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทราบผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนรู้ตามแนวคิดแบบโยนีโสมนสิการ
2. ทราบผลการเปรียบเทียบเจตคติทางการเรียน เรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนรู้ตามแนวคิดแบบโยนีโสมนสิการ

5. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อและแบบวัดเจตคติ จำนวน 15 ข้อ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการสอนแบบโยนีโสมนสิการ ที่ผู้ศึกษาวิจัยสร้างขึ้น
2. ขั้นตอนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนีโสมนสิการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 จนครบทุกแผน
3. ทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบฉบับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างก่อนเรียนและหลังเรียน
4. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

6. ผลการวิจัย

การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนีโสมนสิการ

คะแนน	N	%	\bar{X}	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	43	35.75	11.27	2.38	-35.531	.000**
หลังเรียน	43	89.54	26.65	1.46		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01



ตารางที่ 2 ผลการศึกษาเจคติทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ

รายการประเมิน	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. สักคมศึกษาเป็นวิชาที่ยังเรียนยี่งน่าสนใจ	1.90	0.97	4.06	0.79	-9.696	.000**
2. สักคมศึกษาเป็นวิชาที่น่าเรียนมากกว่าวิชาอื่น	2.37	0.95	3.62	0.69	-6.768	.000**
3. สักคมศึกษาเป็นวิชาที่มีคุณค่าแก่การศึกษาว่าวัฒนธรรมไทย	2.72	0.76	4.18	0.85	-8.922	.000**
4. สักคมศึกษาเป็นวิชาควรเพิ่มเวลาเรียน	1.88	0.73	4.09	1.04	-10.425	.000**
5. สักคมศึกษาเป็นวิชาที่ช่วยพัฒนาสมอง การระดมความคิด กับการแสวงหาความรู้	2.41	0.49	4.32	0.60	-14.889	.000**
6. สักคมศึกษาเป็นวิชาที่ฝึกให้มนุษย์มีเหตุผลในการตัดสินใจเพื่อการดำเนินชีวิตที่ดี	2.41	1.43	4.37	0.69	-8.224	.000**
7. สักคมศึกษาเป็นวิชาที่เรียนแล้วเกิดความรูสึกสนใจ เกี่ยวกับศาสนา	2.18	1.18	4.25	0.75	-10.171	.000**
8. สักคมศึกษาเป็นวิชาที่ฝึกให้ผู้เรียนมีความรอบคอบในการตัดสินใจได้ดี	2.27	1.05	4.46	0.50	-11.566	.000**
9. สักคมศึกษาเป็นวิชาที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันมากขึ้น	2.11	1.34	4.37	0.90	-9.675	.000**
10. การเรียนสักคมศึกษา มีเรื่องราวดีๆที่น่าสนใจมาก	1.81	0.93	3.83	0.72	-10.065	.000**
11. สักคมศึกษา สามารถช่วยให้ผู้เรียนรู้เข้าใจที่จะเป็นพลเมืองที่ดีได้	2.39	1.17	4.41	0.58	-10.835	.000**
12. การเรียนสักคม ทำให้เข้าใจสักคมทั้งด้านดี และด้านที่ไม่ดีมากขึ้น	2.27	0.98	3.83	1.23	-6.808	.000**
13. สักคมศึกษา ทำให้เข้าใจศาสนา และเกิดศรัทธาในคำสอนที่ดีงาม	1.62	0.61	3.88	1.41	-8.402	.000**



รายการประเมิน	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
14. การเรียนสังคมศึกษา ทำให้เข้าใจแนวทางในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข	2.48	1.26	3.58	0.49	-5.823	.000**
15. การเรียนสังคมศึกษา สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ แก่ผู้เรียน ทำให้เกิดความสนใจในการแก้ไขปัญหาสังคม	1.93	1.16	4.32	0.60	-12.143	.000**
รวม	2.18	0.22	4.11	0.22	-37.744	.000**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการเปรียบเทียบเจตคติทางการเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเจตคติทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. สรุปผลการวิจัย

7.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7.2 ผลการเปรียบเทียบเจตคติทางการเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเจตคติทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัย สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีเจตคติต่อการเรียนสูงขึ้น จึงควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดประสงค์ของรายวิชาต่อไป

8. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ เรื่องศาสนากับการดำรงชีวิต วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้อภิปรายผลไว้ดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อันเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ดำเนิน



จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบการสอนสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) (2543 : 25-26) ได้กล่าวว่าการสอนตามแนวคิดแบบโยนิโสมนสิการ เป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดแนวคิดตามหลักพุทธธรรมที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษา ซึ่งครอบคลุมในเรื่องการพัฒนาปัญญาและการคิดไว้จำนวนมาก โดยมีทฤษฎีพื้นฐานคือความสุขของมนุษย์เกิดจากการรู้จักดำเนินชีวิตให้ถูกต้องทั้งตนเองและผู้อื่น การรู้จักดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง คือ การรู้จักคิดเป็น พูดเป็น และทำเป็น มีกระบวนการคิดเป็น เป็นสิ่งที่พัฒนาได้ ผักผ่นได้โดยกระบวนการที่เรียกว่า การศึกษาหรือสิกขา การพัฒนาเรียกว่า การพัฒนาสัมมาทิฐิ ผลที่ได้คือข้อปฏิบัติเพื่อถึงความหลุดพ้นหรือการกระทำที่ดีงาม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สร้อยสุตา มาติ (2551 : 130) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างการเรียนรู้ ตามแนวคิดโยนิโสโยนิโสมนสิการและตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัย พบว่า การจัดกิจกรรมตามแนวคิดโยนิโสโยนิโสมนสิการ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การเปรียบเทียบเจตคติทางการเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเจตคติทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้สอนได้ใช้เทคนิค และวิธีการสอนที่หลากหลายตามแนวคิดโยนิโสโยนิโสมนสิการ ซึ่งสามารถทำให้ผู้เรียนมีเจตคติทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 243) ได้กล่าวว่าการเจตคติเป็นเรื่องของความชอบไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึกเชื่อมโยงต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด มักจะเกิดขึ้นเมื่อเรารับรู้ หรือประเมินผู้คน เหตุการณ์ในสังคม เราจะเกิดความรู้สึกบางอย่างควบคู่ไปกับการรับรู้และส่งผลต่อความคิด รวมทั้งเกิดปฏิกิริยาในใจเรา ดังนั้นเจตคติจึงเป็นทั้งพฤติกรรมภายนอกที่อาจสังเกตได้หรือพฤติกรรมภายในที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้ง่าย แต่มีความเอนเอียงที่จะเป็นพฤติกรรมภายในมากกว่าพฤติกรรมภายนอก ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประทีนทิพย์ พรไชยยา (2552 : 129) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต (ภาษาพาที) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนหลังเรียนไม่แตกต่างกัน

10. ข้อเสนอแนะ

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยแบบโยนิโสมนสิการ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ที่ 6 ควรมีเวลาให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนอย่างเพียงพอ ทั้งขั้นการกำหนดปัญหา การตั้งสมมติฐาน การศึกษาและการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุป และการรายงาน เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถของตน

2. ครูต้องศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคลก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกรมอบหมายงาน



3. ครูควรนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการไปศึกษาวิจัยร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ
4. ควรศึกษาเปรียบเทียบการใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ และการจัดการเรียนรู้แบบอภิปรายกลุ่ม กับวิธีสอนอื่น ๆ เช่น การสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการสอนให้คิดมีวิจารณญาณว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติทางการเรียน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประทีนทิพย์ พรไชยยา. (2552). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต (ภาษาพาที) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญากับการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประวิต เอราวรรณ. (2551). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2543). *ถึงเวลามารื้อปรับระบบพัฒนาคนกันใหม่*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- วศิน อินทสระ. (2534). “พุทธวิธีสอน,” ใน *ศึกษาศาสตร์แนวพุทธศาสตร์ ภาคที่ 2 ระบบการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). *การวัดผลการศึกษา*. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- สร้อยสุดา มาดี. (2551). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างการเรียนรู้ตามแนวคิดโยนิโสมนสิการ และตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2544). *หลักบูรณาการการศึกษาตามนัยแห่งพุทธธรรม*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.